

УДК 349.2:174.7:378.4

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.3.38>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЯК ІНСТИТУЦІЙНОГО ОBOB'ЯЗКУ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ДОКТРИНАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Саленко І.В.,
*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри трудового права
та права соціального забезпечення
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID: 0009-0004-7165-7533*

Саленко І.В. Правове регулювання академічної доброчесності як інституційного обов'язку науково-педагогічних працівників: доктринальні засади та механізми реалізації.

У статті здійснено комплексний теоретико-правовий та прикладний аналіз правового регулювання академічної доброчесності як інституційно закріпленої системи юридичних обов'язків науково-педагогічних працівників у сучасних умовах реформування вищої освіти України. Академічну доброчесність розглянуто не лише як сукупність етичних принципів, а як самостійний правовий інститут освітнього права, що інтегрує норми трудового, адміністративного та освітнього законодавства і спрямований на забезпечення довіри до результатів освітньої та наукової діяльності. Розкрито правову природу позитивних (активних) та негативних (пасивних) обов'язків викладачів, визначено їх зміст та особливості реалізації у межах трудових правовідносин і внутрішньоінституційних процедур закладів вищої освіти.

Особливу увагу приділено аналізу інституційних механізмів забезпечення академічної доброчесності, зокрема діяльності комісій з етики, вчених рад, органів внутрішнього контролю, а також процедур службового розслідування та прийняття рішень щодо притягнення до відповідальності. На основі системного аналізу положень Закону України «Про академічну доброчесність», Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки та релевантної судової практики досліджено проблеми правозастосування та виявлено низку прогалин нормативного регулювання. Зокрема, встановлено невизначеність щодо строків давності притягнення до відповідальності за порушення академічної доброчесності, відсутність чітких критеріїв диференціації санкцій залежно від тяжкості порушення, а також колізійність у співвідношенні академічної та дисциплінарної відповідальності.

Обґрунтовано, що академічна відповідальність має самостійну правову природу та становить особливу форму юридичної відповідальності, спрямовану на захист публічного інтересу у сфері забезпечення якості освіти і науки. Доведено, що її паралельне застосування з дисциплінарною відповідальністю є допустимим за умови дотримання принципів пропорційності, індивідуалізації відповідальності, процесуальної справедливості та заборони надмірного втручання у сферу академічної свободи. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення законодавства, зокрема в частині встановлення чітких процедурних стандартів розгляду справ про порушення академічної доброчесності, законодавчого врегулювання строків давності, визначення стандартів доказування та запровадження системної диференціації санкцій залежно від характеру і наслідків порушення.

Ключові слова: академічна доброчесність, науково-педагогічні працівники, академічна відповідальність, дисциплінарна відповідальність, плагіат, трудові обов'язки, заклади вищої освіти.

Salenko I.V. Legal regulation of academic integrity as an institutional duty of academic staff: doctrinal foundations and implementation mechanisms.

The article provides a comprehensive theoretical and applied analysis of the legal regulation of academic integrity as an institutionally established system of legal obligations of academic staff in the

context of ongoing reforms in higher education in Ukraine. Academic integrity is examined not only as a set of ethical principles, but also as an independent legal institution within education law that integrates provisions of labour, administrative, and educational legislation and is aimed at ensuring trust in the results of educational and research activities. The legal nature of positive (active) and negative (passive) duties of academic staff is раскрыто, and their content and specific features of implementation within labour relations and internal institutional procedures of higher education institutions are defined.

Particular attention is paid to the analysis of institutional mechanisms for ensuring academic integrity, including the activities of ethics committees, academic councils, and internal control bodies, as well as procedures for internal investigations and decision-making regarding liability. Based on a systematic analysis of the provisions of the Law of Ukraine “On Academic Integrity”, the Law of Ukraine “On Education”, the Law of Ukraine “On Higher Education”, the State Anti-Corruption Program for 2023–2025, and relevant judicial practice, the article identifies a number of gaps and inconsistencies in legal regulation. In particular, it highlights the uncertainty regarding limitation periods for bringing individuals to liability for violations of academic integrity, the absence of clear criteria for differentiating sanctions depending on the gravity of the violation, and ambiguities in the relationship between academic and disciplinary liability.

It is substantiated that academic liability has an autonomous legal nature and constitutes a special form of legal responsibility aimed at protecting the public interest in ensuring the quality of education and research. The article argues that its parallel application together with disciplinary liability is permissible, provided that the principles of proportionality, individualization of responsibility, procedural fairness, and non-excessive interference with academic freedom are observed. Proposals for improving legislation are formulated, particularly with regard to establishing clear procedural standards for reviewing cases of academic misconduct, regulating limitation periods at the legislative level, defining standards of proof, and introducing a systematic differentiation of sanctions depending on the nature and consequences of the violation.

Key words: academic integrity, academic staff, academic liability, disciplinary liability, plagiarism, labour duties, higher education institutions.

Постановка проблеми. Академічна доброчесність як правова категорія набула нормативного закріплення в українському законодавстві порівняно нещодавно, проте її значення для функціонування системи вищої освіти важко переоцінити. Цей інститут є одним із ключових механізмів забезпечення якості освітньої та наукової діяльності, оскільки він встановлює етичні та правові стандарти поведінки всіх учасників освітнього процесу. Відповідно до ст. 42 Закону України «Про освіту», академічна доброчесність визначається як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень. Таке законодавче визначення є достатньо широким і охоплює як етичний, так і нормативно-правовий аспекти цього явища, що дозволяє застосовувати його до різних категорій учасників освітнього процесу.

Водночас аналіз правозастосовної практики виявляє суттєву проблему: закон встановлює загальні принципи академічної доброчесності, проте практика їх реалізації залишається неоднорідною, а доктрина не сформувала єдиних підходів до визначення меж відповідальності науково-педагогічних працівників. Як зазначено в Державній антикорупційній програмі, присудження наукових ступенів та присвоєння вчених звань нерідко відбувається із значним використанням корупційних практик та інших проявів недоброчесності [1]. Це свідчить про недостатню ефективність існуючих правових механізмів забезпечення академічної доброчесності та зумовлює необхідність їх комплексного дослідження.

Особливої гостроти набуває питання строків давності притягнення до відповідальності за порушення академічної доброчесності. Згідно з Державною антикорупційною програмою, громадськість наполягає на тому, щоб у законодавстві прямо було закріплено відсутність строку давності для позбавлення наукового ступеня за академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію та інші порушення академічної доброчесності [1]. Водночас щодо дисертацій, захист яких здійснився після набрання чинності відповідним Законом (тобто з 6 вересня 2014 р.), жодних визначених строків давності немає, що створює ситуацію, за якої такі дослідження можуть підлягати перевірці у будь-який строк, тоді як більш ранні – за жодних обставин [1]. Така правова невизначеність потребує доктринального осмислення та законодавчого врегулювання.

Метою статті є комплексний аналіз правового регулювання академічної доброчесності як системи юридичних обов'язків науково-педагогічних працівників та дослідження механізмів забезпечення їх дотримання. Для досягнення зазначеної мети необхідно вирішити такі завдання: визначити правову природу та зміст обов'язків науково-педагогічних працівників у сфері академічної доброчесності; проаналізувати інституційні механізми контролю та нагляду за дотриманням норм академічної доброчесності; дослідити процедури притягнення до відповідальності за порушення академічної доброчесності та їх відповідність принципам адміністративного права; виявити прогалини у чинному законодавстві та розробити пропозиції щодо його вдосконалення.

Стан дослідження проблеми. Проблематика правового регулювання академічної доброчесності привертає увагу як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. В українській правовій науці сформувалося кілька підходів до розуміння правової природи академічної доброчесності та механізмів її забезпечення. Перша група науковців розглядає академічну доброчесність переважно як етичну категорію, що лише частково піддається правовому регулюванню. Друга група вчених наголошує на необхідності комплексного правового регулювання цієї сфери, включаючи встановлення чітких санкцій за порушення. Третя група дослідників акцентує увагу на інституційних механізмах забезпечення академічної доброчесності на рівні закладів вищої освіти.

Комплексний аналіз вітчизняної та міжнародної нормативно-правової бази академічної доброчесності здійснено у дослідженні Т. Дудник та Т. Бородіної, які провели дефінітивний аналіз поняття «академічна доброчесність» як ключової категорії сучасної освітньої політики та визначили основні засади вітчизняного нормативного регулювання [11]. Етико-філософські аспекти академічної культури здобувачів вищої освіти та роль науково-педагогічних працівників як носіїв академічних цінностей досліджено у працях О. Ченуші [12]. Важливим внеском у розуміння юридичної природи відповідальності за порушення академічної доброчесності є напрацювання проєкту «Вікі-Правова-Допомога», де систематизовано механізми реалізації та відповідальності в цій сфері [13].

Аналіз судової практики засвідчує, що науково-педагогічні працівники зобов'язані забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні, провадити наукову діяльність, підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність та наукову кваліфікацію, а також дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у закладах вищої освіти [2]. Крім того, суди визнають обов'язок дотримуватися в освітньому процесі та науковій діяльності академічної доброчесності та забезпечувати її дотримання здобувачами вищої освіти [2]. Ці положення підтверджують комплексний характер обов'язків науково-педагогічних працівників.

Водночас існує позиція, що надмірна формалізація вимог академічної доброчесності може обмежувати академічну свободу та творчий потенціал викладачів. На нашу думку, така позиція не враховує того, що академічна свобода не є абсолютною і має реалізовуватися в межах правових та етичних стандартів. Ми підтримуємо підхід, згідно з яким академічна доброчесність є необхідною передумовою реалізації академічної свободи, а не її обмеженням, оскільки лише в умовах довіри до наукових результатів можлива повноцінна наукова дискусія.

Окремим напрямом досліджень є аналіз зарубіжного досвіду правового регулювання академічної доброчесності. Операційний план заходів з реалізації Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки передбачає запровадження механізму міжнародної академічної мобільності здобувачів освіти та науково-педагогічних працівників [3], що сприятиме імплементації кращих світових практик. Порівняльний аналіз свідчить, що європейські країни застосовують різні моделі регулювання – від переважно етичного саморегулювання до детального законодавчого закріплення обов'язків та санкцій.

Виклад основного матеріалу. Законодавче закріплення обов'язків науково-педагогічних працівників у сфері академічної доброчесності здійснено насамперед у Законі України «Про вищу освіту», який встановлює як загальні принципи доброчесності, так і конкретні заборони щодо порушень академічних стандартів. Система цих обов'язків має двоїсту природу, поєднуючи позитивні (активні) та негативні (пасивні) елементи. Закон України «Про академічну доброчесність» конкретизує ці обов'язки, встановлюючи, що педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, інші особи, які здійснюють викладацьку діяльність, зобов'язані дотримуватися таких правил: ставитися з повагою до здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу; ґрунтувати

власну діяльність на надійних і достовірних даних, що базуються на результатах досліджень та відображають сучасний стан знань з відповідних питань [4].

До позитивних обов'язків належать також: перевіряти надійність і достовірність інформації, що надається здобувачам освіти та іншим учасникам освітнього процесу; чітко окреслювати очікувані результати навчання, встановлювати зрозумілі вимоги до виконання навчальних завдань та мати прозору систему оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, яка базується на чітких оприлюднених критеріях; добросовісно оцінювати академічні твори та навчальні роботи здобувачів освіти, переконуватися у відсутності ознак порушення академічної добросовісності [4]. Ці обов'язки передбачають активну поведінку викладача, спрямовану на створення середовища академічної чесності та формування відповідних компетентностей у студентів.

Розмежування позитивних та негативних обов'язків має не лише теоретичне, а й практичне значення, адже визначає різні механізми контролю та відповідальності. Позитивні обов'язки вимагають активної реалізації через конкретні дії викладача – розробку навчально-методичних матеріалів з урахуванням вимог академічної добросовісності, проведення перевірок студентських робіт на плагіат, інформування здобувачів про стандарти академічної чесності. Натомість негативні обов'язки мають характер заборон, порушення яких безпосередньо тягне академічну відповідальність.

Судова практика підтверджує, що дотримання академічної добросовісності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає: посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну діяльність; контроль за дотриманням академічної добросовісності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання [5].

Окрему увагу варто приділити конкретним формам порушення академічної добросовісності, які законодавство визначає як невиконання обов'язків науково-педагогічними працівниками. Судова практика чітко визначає, що порушенням академічної добросовісності вважається: академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства [5]. Плагіат становить найбільш поширену форму порушення академічної добросовісності науково-педагогічними працівниками, оскільки може виявлятися у різних формах — від прямого копіювання чужих текстів до більш складних випадків самоплагіату або недостатнього цитування джерел.

Крім того, до порушень належать: самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів; фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень [5]. Закон України «Про академічну добросовісність» істотно розширив перелік порушень, додавши, зокрема, присвоєння авторства та несамостійне виконання завдань [4].

Закон України «Про академічну добросовісність» встановлює, що за порушення академічної добросовісності до педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника закладу освіти, наукової установи, вченого може бути застосовано одну або декілька санкцій [4]. До заходів у межах притягнення до академічної відповідальності належать: виключення зі складу вченої ради, інших колегіальних органів управління закладу освіти, наукової установи з позбавленням права бути членом відповідного органу на строк від одного до трьох років; позбавлення права участі в атестації здобувачів ступеня вищої освіти, наукового ступеня на строк від одного до трьох років [4].

Крім того, передбачено позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років; позбавлення права бути науковим керівником, творчим керівником, науковим консультантом здобувачів вищої освіти на строк від одного до трьох років [4]. Така множинність можливих санкцій свідчить про намагання законодавця забезпечити пропорційність відповідальності тяжкості вчиненого порушення, що відповідає принципу справедливості юридичної відповідальності.

Важливим є також положення про те, що педагогічний, науково-педагогічний, науковий працівник, якого притягнуто до академічної відповідальності, протягом одного року з дня набрання чинності рішенням уповноваженого органу про встановлення факту порушення ним академічної

добросовісності не може подавати документи на присвоєння йому педагогічного (вченого) звання [4]. Це обмеження спрямоване на забезпечення превентивного ефекту системи академічної відповідальності.

Забезпечення процесуальної справедливості при розгляді справ про порушення академічної добросовісності становить фундаментальну вимогу, що випливає з конституційних принципів верховенства права. Судова практика підтверджує, що протиправність поведінки працівника полягає в порушенні ним своїх трудових обов'язків, закріплених нормами трудового права, а саме у КЗпП, правилах внутрішнього розпорядку, статутах, положеннях, посадових інструкціях, трудовому договорі [6]. При цьому в наказі про накладення дисциплінарного стягнення обов'язково має бути зазначено, в чому полягає порушення трудової дисципліни, тобто має бути вказівка на фактичні обставини, які послужили підставою для застосування заходу дисциплінарного стягнення [6].

Процесуальна справедливість включає кілька ключових елементів. По-перше, незалежність та неупередженість органу, що розглядає справу, що передбачає відсутність конфлікту інтересів у членів комісії. По-друге, змагальність процедури, коли особа має реальну можливість спростувати звинувачення, надавати контраргументи та власні докази. По-третє, презумпцію добросовісності, згідно з якою тягар доказування факту порушення лежить на стороні звинувачення. По-четверте, пропорційність санкцій, коли захід академічної відповідальності має відповідати тяжкості порушення та його наслідкам.

Судова практика також підтверджує, що рішення за результатами розгляду висновку та інших матеріалів службового розслідування приймається у 10-денний строк із дати їх надходження [2], а якщо вину особи повністю доведено, начальник приймає рішення про притягнення такої особи до дисциплінарної відповідальності та визначає вид дисциплінарного стягнення [2]. Ці процедурні вимоги забезпечують дотримання принципу законності при притягненні до відповідальності.

Окремою проблемою є співвідношення академічної відповідальності з іншими видами юридичної відповідальності. Відповідно до ст. 147 Кодексу законів про працю України [7], за порушення трудової дисципліни до працівника може бути застосовано дисциплінарне стягнення. Судова практика свідчить, що науково-педагогічні працівники приймаються на роботу шляхом укладення трудового договору, в тому числі за контрактом [8], що зумовлює можливість застосування до них як академічної, так і дисциплінарної відповідальності.

При цьому педагогічні та науково-педагогічні працівники зобов'язані: постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію; забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання дисциплін у повному обсязі освітньої програми відповідної спеціальності; додержуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах [8]. Порушення цих обов'язків може тягнути як академічну, так і дисциплінарну відповідальність, що потребує чіткого розмежування підстав та процедур їх застосування.

Водночас критики зазначають, що подвійне притягнення до відповідальності за одне й те саме порушення може суперечити принципу *non bis in idem*. На нашу думку, академічна та дисциплінарна відповідальність мають різну правову природу та спрямовані на захист різних цінностей: академічна відповідальність захищає інтереси академічної спільноти та довіру до наукових результатів, тоді як дисциплінарна – інтереси роботодавця та трудову дисципліну. Тому їх паралельне застосування є допустимим за умови дотримання принципу пропорційності.

Аналіз судової практики свідчить про неоднозначність тлумачення норм про відповідальність за порушення академічної добросовісності, що зумовлено як відносною новизною цього правового інституту, так і складністю доказування окремих видів порушень. Ключовою проблемою правозастосування є встановлення причинно-наслідкового зв'язку між діями науково-педагогічного працівника та фактом порушення академічної добросовісності, особливо у випадках плагіату чи фабрикації результатів досліджень.

Як зазначено в судовому рішенні, обов'язковою умовою притягнення працівника до відповідальності є його вина [2]. Водночас фактично застосовано колективну відповідальність без ідентифікації окремо визначеного порушення певних працівників [2], що суперечить принципу індивідуалізації відповідальності. Це свідчить про необхідність удосконалення процедур встановлення вини та індивідуалізації відповідальності.

Окремо варто звернути увагу на проблему пропорційності санкцій характеру порушення. Законодавство не встановлює чіткої градації санкцій залежно від тяжкості порушення, що на прак-

тиці призводить до ситуацій, коли за порівняннi за своїм характером порушення застосовуються рiзні за суворiстю санкції. Така ситуація суперечить принципу правової визначеності та може розглядатися як порушення права на справедливий розгляд справи.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє сформулювати такі висновки. По-перше, академічна доброчесність у системі освітнього права України є комплексним правовим інститутом, який поєднує етичні принципи та юридичні норми, спрямовані на забезпечення якості освітньої та наукової діяльності. Система обов'язків науково-педагогічних працівників має двоїсту природу, включаючи позитивні обов'язки активного формування культури академічної чесності та негативні обов'язки утримання від конкретних форм порушень.

По-друге, інституційні механізми забезпечення академічної доброчесності являють собою комплексну систему органів, процедур та інструментів, що трансформують нормативні обов'язки у практичну площину правозастосування. Ефективність цих механізмів визначається не стільки технічною досконалістю антиплагіатних систем чи формальною наявністю комісій, скільки реальним дотриманням процесуальних гарантій, незалежністю контролюючих органів та справедливiстю процедур розгляду справ.

По-третє, система юридичної відповідальності за порушення академічної доброчесності перебуває на стадії формування, що підтверджується неоднорідністю судової практики та наявністю значних прогалин у правовому регулюванні. Вважаємо за доцільне законодавче закріплення чітких критеріїв диференціації санкцій, стандартів доказування у справах про порушення академічної доброчесності та процесуальних гарантій прав науково-педагогічних працівників.

По-четверте, необхідним є законодавче врегулювання питання строків давності притягнення до відповідальності за порушення академічної доброчесності, що забезпечить баланс між принципом невідворотності відповідальності та принципом правової визначеності. Крім того, доцільним є встановлення мінімальних стандартів процедури розгляду справ про порушення академічної доброчесності на рівні закону, що забезпечить однакові гарантії прав науково-педагогічних працівників незалежно від специфіки локального регулювання конкретного університету.

Практичне значення дослідження полягає у формулюванні конкретних пропозицій щодо вдосконалення законодавства та правозастосовної практики у сфері академічної доброчесності, що сприятиме підвищенню ефективності правового регулювання та зміцненню довіри до української системи вищої освіти на міжнародному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.2023 № 220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2023-п>.
2. Рішення Чернігівського окружного адміністративного суду від 2019 р.: справа № 620/558/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81363227>.
3. Про затвердження операційного плану заходів з реалізації у 2025–2028 роках Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки та внесення змін до Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2025 р. № 1383-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1383-2025-р>.
4. Про академічну доброчесність: Закон України від 18.12.2025 № 4742-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20>.
5. Рішення Луганського окружного адміністративного суду: справа № 640/7940/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130110157>.
6. Рішення Київського районного суду м. Одеси: справа № 520/4685/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72885274>.
7. Кодекс законів про працю України: Закон УРСР від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
8. Рішення Соборного районного суду міста Дніпра: справа № 201/12196/13-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/47304153>.
9. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

10. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
11. Дудник Т.В., Бородіна Т.Г. Правове регулювання академічної доброчесності: вітчизняний і міжнародний контексти. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти*. Серія «Педагогіка. Психологія». 2025. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-2.09>.
12. Ченуша О.С. Академічна доброчесність в поведінці науково-педагогічних працівників. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: зб. есе підвищ. кваліфікації. Київ: НУБіП, 2024. С. 497–499.
13. Академічна доброчесність: проблеми реалізації та відповідальність. WikiLegalAid. 2025. URL: https://legaid.wiki/index.php/Академічна_доброчесність (дата звернення: 1.02.2026).

Дата першого надходження рукопису до видання: 1.02.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.02.2026
Дата публікації: 5.03.2026

© Саленко І.В., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0